

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ
о Нацрту закона о основама система образовања и васпитања**

I

Одбор за јавне службе Владе Републике Србије, на основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13 и 76/14), на седници одржаној 17.05.2017. године, донео је Закључак 05 Број 011-4513/2017, којим се одређује спровођење јавне расправе о Нацрту закона о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Нацрт закона), а на предлог Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Нацрт закона сачинила је радна група коју су чинили представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, представници репрезентативних синдиката, представници ученика средњих школа и други стручњаци у области образовања и васпитања.

У складу са Закључком јавна расправа је спроведена у периоду од 19. маја 2017. године до 8. јуна 2017. године.

Нацрт закона објављен је на званичној интернет страници Министарства просвете, науке и технолошког развоја и на порталу е-управа, а заинтересована лица могла су своје сугестије, предлоге и примедбе да доставе на е-маил адресу javna.rasprava@mpn.gov.rs са назнаком „Нацрт закона о основама система образовања и васпитања“.

Током јавне расправе одржане су три трибине у следећим градовима:

- 1) Нови Сад, 26. мај 2017. године у ОШ „Светозар Марковић Тоза“, Јанка Чмалика 89, у периоду од 9,00 – 11,00 часова;
- 2) Ниш, 1. јун 2017. године на Електронском факултету, А. Медведева 14, у периоду од 10,00 – 12,00 часова;
- 3) Београд, 8. јун 2017. године у Сали београдске општине Врачар, Његошева 77, у периоду од 9,00-11,00 часова.

На јавној расправи су учествовали, односно на е-маил адресу javna.rasprava@mpn.gov.rs, адресу Министарства и на сајт Е управе предлоге, примедбе и сугестије, између осталог, доставили су: Национални просветни савет, Савет за стручно образовање и образовање одраслих, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, представници националних савета националних мањина, представници репрезентативних синдиката, Заштитник грађана, Градска

управа за образовање Града Новог Сада, Педагошки завод Војводине, Нови Сад, Савез слепих Србије, Заједница учитељских факултета Србије, Удружење социјалних радника у предшколским установама и школама Републике Србије, Небојша Стојановић из Удружења педагога физичке културе Ниш, Миладин Милосављевић из Општинске управе Прокупље, Маријана Шувалија (у име средњих школа у Параћину), Велибор Мартиновић и Стеван Јовановић из Канцеларије за верску наставу Архиепископије београдско-карловачке, Митар Митровић из Друштва педагога техничке културе Србије – Шабац, Дарко Сарић Лукендић, Хрватско национално вијеће, Марина Костић из Градске управе Града Ниша-Секретаријат за образовање, Сениша Ранковић, Председник УО Друштва дефектолога Србије, Мира Меглић, председник Друштва школских библиотекара Србије, Марија Протић из Удружења родитеља “Клацкалица“, Тања Стојковић из Екуменске хуманитарне организације, Нови Сад, Радован Цицварић и Милена Голић из Ужичког центра за права детета, Анишоара Царан из Националног савета румунске националне мањине, Удружење секретара и правника ванпривреде, Никола Марковић из Друштва за информатику Србије, Ђорђе Станичић - Стална конференција градова и општина – савез градова и општина Србије, Актив дефектолога развојних група из Предшколске установе Београд, Саша Стефановић-Мрежа организација за децу Србије (МОДС), Удружење грађана Родитељ, Агроинвест Фондација Србија, Центар за интеграцију младих, Западнобалкански институт, Центар за развој потенцијала деце и младих „Плеј“, Удружење грађана са хендикепом „Френ“, Ивана Бранковић, Председник УО Националне асоцијације родитеља и наставника Србије (НАРНС), Саша Пауновић, Општина Параћин, Председник општине, Јелена Васиљевић из Лабрис – Организације за лезбејска људска права, Тања Ранковић, руководитељка програма образовања, УНИЦЕФ, Тим УН у Србији, Силвана Плавшић из Заједнице школа за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом Републике Србије, Милан Станчић са Филозофског факултета у Београду, Привредна комора Србије, Дејан Недић и Иван Ружичић из „Друштва директора школа Србије“, Мирјана Савов из Одсека за образовање, културу, спорт, омладину и информисање града Врања, Звонимир Јовић из Уније синдиката просветних радника Војводине, Јелена Манић Радоичић, Александра Ђуровић, Бојана Јевтовић из Београдске отворене школе, Иван Секуловић из Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, Српска православна црква, Свети Архијерејски Синод, Национални савет мађарске националне мањине, Соња Миладиновић из Школске управе Нови Сад, Соња Стаменовић, послови у области образовања и спорта ГО Звездара, Миљан Мићуновић и Чворовић Мирјана из Уније синдиката школа Београда, запослени у предшколским установама, основним школама, гимназијама и средњим стручним школама у Републици Србији, удружења за заштиту животиња: Нада за животиње-Риска, Линк плус (удружење), Милица Ранковић из Удружења за заштиту животиња и развој грађанске свести „Феникс“, Солидарано за животиње и природу Београд, невладина организација, Београд, Удружење за заштиту и права животиња „КЛЕМПА“ Земун, Организација за права и заштиту животиња Крушевац „ОРПАК“ ЕРАР-ОИРА Србија, Суботица, Организација за поштовање и бригу о животињама – ОРКА, Удружење за права и заштиту животиња Мајданпек Белка Удружење за заштиту животиња „БОБИ“,

Коалиција за живот No Kill Coalition Србија, Удружење за заштиту права животиња „БАК“ Србобран, Удружење љубитеља животиња и природе „Зелене шапе,“ Томашевац, Удружење за заштиту животиња Борске шапе, Бор, Удружење за заштиту животиња „Јупитер“ Рума, Стручна служба основних школа „Здružена школа,“ Бачка Топола, Марина Старчевић Цвико из Међународне организације CARE International Balkans, Удружење Православна породица, др Љубомир Т. Грујић, редовни професор Универзитета у пензији, Удружење за очување и неговање винчанске културе Неолит, Слободан Јанковић, Институт за међународну политику и привреду, др Милан Радоњић, научни сарадник из Института за физику Београд, Марија Јањушевић, Народни посланик НСРС, Лидија Радуловић - Филозофски факултет Универзитета у Београду и други заинтересовани грађани.

Министарство је размотрило све изнете начелне и појединачне сугестије, предлоге и примедбе изнете током јавне расправе.

II

Примедбе, предлози и сугестије на Нацрт закона, између осталог, односиле су се на:

- прецизније дефинисање одредаба које се односе на опште принципе, циљеве, исходе, стандарде и кључне и опште међупредметне компетенције;

- да се допуне одредбе које се односе на опште принципе образовања, ради унапређивања образовне транзиције из предшколског васпитања и образовања ка основном и даље ка средњем образовању и васпитању;

- да се у делу који се односи на циљеве образовања и васпитања унесе одредба која гласи: „развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, те значају заштите и добробити животиња;“

- на замену термина „језик и писмо националне мањине“ термином „матерњи језик и писмо“;

- да се брше могућност школовања двојезично на језику и писму националне мањине и српском језику;

- да се унесе одредба којом се експлицитно наводи да национални савет националне мањине има право да оснива образовно-васпитну установу која се финансира средствима буџета Републике Србије;

- прецизирање разлога и услова када родитељ изабере да дете упише у приватну установу;

- код одредбе која се односи на упис деце у предшколску установу, додати да се деца са сметњама у развоју у развојну групу на нивоу предшколске установе уписују на основу мишљења Интерресорне комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке, уз сагласност родитеља, односно другог законског заступника;

- да се евиденција о деци која су стасала у школи повери Министарству унутрашњих послова, уместо јединици локалне самоуправе;

- одлагање поласка у прави разред без мишљења Интерресорне комисије, на основу одлуке психолога или педагога школе и упис ученика у основну школу на територији ван њиховог пребивалишта;
- редефинисање одредаба којима се уређује време које ученик проводи у школи;
- надлежност школских управа;
- начин избора, број и структуру чланова, као и надлежности Националног просветног савета и Савета за стручно образовање и образовање одраслих;
- делокруг послова и организационе јединице Завода за унапређивање образовања и васпитања и Завода за вредновање квалитета у образовању и васпитању;
- дефинисање стандарда простора и опремљености школских библиотека;
- уношење термина „обавезни изборни предмети“ за изборне предмете Верска настава и Грађанско васпитање;
- дефинисати обавезне елементе развојног плана установе;
- уношење одредбе којом се прописује да план наставе и учења основног и средњег образовања и васпитања може да садржи и модуле;
- брисање одредбе којом је прописано да оцена из владања утиче на општи успех и одредбе којом је прописано да се ученик у другом и трећем разреду основне школе који има више од две недовољне оцене преводи у следећи разред;
- у оквиру одредаба које се односе на програме образовања и васпитања у установи назначити да се индивидуални образовни план сачињава и за ученике са изузетним способностима;
- замену термина „укор разредног већа“ термином „укор одељењског већа“;
- прецизирање разлога за добијање статуса „установе од посебног интереса за Републику Србију“;
- прецизирање да ли је поред сагласности Министарства за проширену делатност установе, у одређеним случајевима (нпр. у медицинским школама) потребно прибавити и сагласност другог органа;
- усклађивање чланова који се односе на установе које могу да остварују припремни предшколски програм;
- брисање одредаба које се односе на тзв. продужну наставу;
- прецизирање одредаба које се односе на одговорност родитеља, односно другог законског заступника за упис, похађање наставе и понашање ученика;
- уношење одредаба којима би се уредио појачан васпитни рада са учеником у случају повреда ученичких обавеза;
- усаглашавање одредаба закона и правилника поводом одредаба о броју оцена којим ученик треба да буде оцењен током једног полугодишта у основној и средњој школи;
- прецизирање да закључну оцену ученику утврђује одељенско веће, али само наставници који предају конкретном ученику;
- увођење описног, уместо бројчаног оцењивања и у другом и трећем разреду основне школе;
- проширење састава Интерресорне комисије, тако што ће обавезан члан бити и психолог/педагог запослен у образовању и васпитању;

- уношење одредбе којом се прецизира да је ученик одговоран за понашање којим се угрожава безбедност других не само у установи, већ у школским и свим другим активностима које се реализују ван школе, а које школа организује;

- изрицање укора ученику од стране одељенског, а не разредног већа;

- додатно уређивање, односно брисање одредаба које се односе на одређивање хуманитарног или друштвено-корисног рада ученика, у случају повреде обавеза ученика;

- уношење одредаба којом би се прописало да се приликом оснивања ресурсних центара води рачуна о њиховој равномерној територијалној распоређености, да уколико један ресурс центар не може да пружи одређену сервисну подршку за ту сервисну подршку се обезбеђује подршка из другог сервиса; те да ресурсни центар не пружа само подршку по питању асистивне технологије, већ и по питању људских ресурса као што су стручни сарадници и педагошки асистенти;

- у део којима се уређују програми наставе и учења основног и средњег образовања додати исти садрже и дефинисање ближих услова за начин прилагођавања програма образовно-васпитног рада и организовања образовања и васпитања, као и да ће министар посебним правилницима утврдити услове за начин прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, ближе смернице за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју, ученика са посебним способностима, за образовање и васпитање на језику националне мањине и образовање одраслих;

- продужење рока за покретање васпитно-дисциплинског поступка за учињену тежу повреду обавезе ученика, на тридесет дана од дана сазнања и рока за повреду забрана прописаних чланом 110 – 112. закона на петнаест дана од дана сазнања;

- продужење рока за окончање васпитно-дисциплинског поступка, након појачаног васпитног рада са учеником, доношењем решења у року од 60 дана од дана покретања;

- увођење одредаба којима би оцена из владања утицала на општи успех ученика и пре шестог разреда;

- изостављање одредаба којим се у оквиру дела који уређује Индивидуални образовни план (ИОП) прописује могућност ангажовања личног пратиоца, јер се не ради особи која је из система образовања и васпитања, већ из система социјалне заштите;

- прописивање да родитељ има право да се обрати и Заштитнику грађана, Поверенику за заштиту равноправности и другим институцијама, уколико Министарство не отклони недостатке који се односе на заштиту права ученика;

- прописивање нових права права детета и ученика: заштиту приватности, достојанства и личне преписке; слободу изражавања мишљења о свим питањима која се тичу детета и право да се то мишљење изме у обзир при доношењу одлука у складу са узрастом и развојим капацитетима детета; слободу изражавања које обухтава и слободу да тражи, прима и даје информације; слободу мишљења, савести и вероисповести и слободу мирног окупљања;

- прецизирање обавезе родитеља да узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником;

- уношење члана којим би се прописало начело учешћа деце у доношењу одлука и начело најбољег интереса детета;

- прописивање обавезе сарадње завода са националним саветима националних мањина;

- прописивање да школа обавештава Центар за социјални рад, уколико родитељ не поштује одредбе које се односе на његову одговорност;

- да школа у коју се уписује ученик током покренутог васпитно-дисциплински поступак против њега у школи из коју се исписује, исту обавести у коју је школу тај ученик уписан, у року од 5 дана од дана уписа, како би се знало којој школи треба доставити решење којом је окончан тај поступак;

- прописивање садржине годишњег плана рада установе, уз препоруку да се да и препоручен модел;

- прецизирање да основна школа може у првом циклусу да организује целодневну наставу и продужени боравак;

- враћање обавезе давања сагласности од стране оснивача установе или прописивање обавезе доношења другог финансијског акта у вези са Предшколским програмом;

- прописивање рока за подношење захтева за верификацију предшколске установе, и да се захтев за верификацију проширене делатности може да поднесе истовремено са захтевом за верификацију основне делатности;

- дефинисање да дефектолог треба да буде обавезан члан стручног тима за инклузивно образовање јер у развојној групи дефектолог израђује ИОП за свако дете које је уписано у развојну групу;

- да се у саставу ИРК-а пропишу обавезни чланови и они повремени који се именују у зависности од конкретног случаја;

- прописивање обавезе ИРК-а да најмање два пута годишње Министарству подноси извештај о раду;

- прописивање да је обавезно да се за извођење огледа распише конкурс;

- додати да се у остваривању образовно-васпитног рада поред уџбеника, које одобрава министар, користе и додатна наставна средства која одобрава Завод за унапређивање образовање и васпитање;

- уношење одредбе да се основе васпитног програма и програм васпитног рада раде са ученицима са поремећајима у понашању, као и да се за те ученике посебном процедуром тимски одлучује о понављању разреда;

- прецизирати да се владање ванредних ученика не оцењује;

- уређивање и прецизирање одредаба којима се уређује ИОП, и то у погледу: израде ИОП-а за ученике са поремећајима у понашању, дефинисања укључених стручних сарадника (дипломирани дефектолог и дипломирани специјални педагог за превенцију и ресоцијализацију лица са поремећајима у друштвеном понашању), прописивање уређивања ове материје додатним подзаконским актима;

- додатно прецизирање услова за организовање појачаног образовно-васпитног рада у току другог полугодишта са учеником који на крају првог полугодишта има недовољну оцену, а унети могућност да се овај рад може одредити и за ученика у првом разреду у којем је оцењивање описно, а не бројчано; прецизирати лица која су

одговорна за извођење појачаног образовно-васпитног рада у току другог полугодишта;

- прописивање да се може поднети приговор органу управљања на одлуку директора поводом захтева за остваривање права детета и ученика;

- прецизирање ко изводи појачан педагошко-инструктиван рад са наставником чија је оцена два пута поништена на основу приговора и/или жалбе;

- брисати одредбу којом је прописано да се за учињену повреду забране из чл. 110 –112. закона, ученику од петог до осмог разреда може изрећи васпитно-дисциплинска мера премештаја у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност школе у коју прелази, а уз обавештавање родитеља односно другог законског заступника;

- уместо новчаног кажњавања родитеља за непоштовање обавеза уписа деце у школу, увести одговарајуће мере подршке;

- прецизирање одредаба које се односе на теже повреде радне обавезе запослених, у случају забране употребе, односно подстрекавања на употребу наркотичких средстава и алкохола;

- уношење одређених основних принципа Конвенције о правима детета у члан којим су уређена права детета и ученика;

- да се у делу који се односи на васпитно-дисциплински поступак, пропише могућност вођења интерног поступка у «лакшим случајевима дискриминације»;

- да се у делу који се односи на ИРК пропише да иста врши процену потреба детета, ученика и одраслог за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком у најбољем интересу детета;

- да се у члану којим је уређена одговорност ученика унесе одредба којом се прописује да „појачан васпитни рад активностима: у оквиру одељењске заједнице, стручним радом одељењског старешине, педагога, психолога, посебних тимова, а када је то неопходно и сарадња са одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите у циљу дефинисања и пружања подршке ученику„;

- предлагање да се одредба којом је прописано када ученик не завршава разред, прецизира тако што ће се прописати следеће «ученик има недовољан успех и није завршио разред уколико има више од две недовољне оцене или није положио поправни испит»;

- у делу који се односи на одговорност ученика прецизирати да се мисли на употребу супстанци у простору школе или и ван школе;

- прописивање да чланови ученичког парламента могу бити не само ученици 7. и 8. разреда основне школе, већ сви ученици или бар ученици другог циклуса основног образовања и васпитања;

- да се ученик са сметњама у развоју који учини повреду обавезе ученика или начини материјалну штету школи третира на одговарајући посебан начин имајући у виду његове сметње;

- да се допуни одредба којом је уређена делатност установе, тако што ће се прописати да школа за ученике и одрасле са сметњама у развоју и ивалидитетом, као и установа која има децу и ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, може да пружа проширену додатну подршку у образовању деце, ученика и одраслих са

сметњама у развоју и инвалидитетом у васпитној групи, односно другој школи и породици, у складу с критеријумима и стандардима које прописује министар;

- брисање одредаба којим се уводи продужна настава;

- укидање потребе да се тражи сагласност од родитеља да њихово дете упути на ИРК;

- изузимање организовања екскурзија и наставе у природи од примене Закона о јавним набавкама;

- уредити питање рада установе која је благовремено поднела захтев за верификацију установе у периоду док чека решење Министарства, које га још није донело и поред истека законског рока;

- уношење обавезе ученика који се определио за један од два изборна предмета, не може да мења изборни предмет у току циклуса основног односно средњег образовања;

- додавање новог права детета и ученика, и то: право на једанке просторне, техничке и наставно техничке услове похађања верске наставе, у односу на наставу из осталих предмета;

- прецизирање статуса директора у смислу дефинисања да ли има статус запосленог на одређено или неодређено време;

- додати медијатекара као стручног сарадника;

- брисати одредбу којом је прописан престанак мадата директора са навршених 65 година живота;

- експлицитно навођење да је директор може да обавља и послове наставника, тек по прибављеном мишљењу Агенције за борбу против корупције;

- унети опис послова за библиотекарe и друге стручне сараднике, а не само за психолога и педагога;

- брисати одредбу којом је прописано да секретар води управни поступак у установи, будући да је за вођење тог поступка надлежан директор;

- брисати одредбе којим је прописано да министар бира директора установе и вратити одредбе којом је за тај избор надлежан орган управљања установе;

- заједничку стручну службу дефинисати као посебно правно лица, која ће имати свог руководиоца и органе као што су директор и управни одбор, у чијем саставу су сви директори усанова који су овој служби поверили одређене послове;

- у оквиру члана којим се уређује забрана дискриминације брисати речи „сексуалне оријентације, родног идентитета“;

- прописати накнаду за рад чланова органа управљања у установи;

- да се члан којим је прописана забрана насиља допуни забраном сексуалног и електронског насиља;

- прецизирати у којим случајевима два представника ученичког парламента могу да присуствују и учествују у раду школског одбора, без права одлучивања;

- прецизирати одредбу која се односи на оцени из спољног вредновања установе из које долази кандидат за директора;

- брисати одредбу којом је прописано да је задатак стручног сарадника спровођење стратешких одлука Министарства у установи;

- као нову надлежност органа управљања унети „да одлучује о правима и обавезама директора установе“;
- прецизирати да председник и чланови савета родитеља обављају послове из своје надлежности, без накнаде;
- унети одредбу да орган управљања бира директора од кандидата који добију више од 50% гласова запослених;
- брисати одредбу којом је прописано да директор може, изузетно, и да изводи наставу;
- брисати одредбу којом се предшколским установама и основним школама даје могућност да у изузетним случајевима на период од највише две године изаберу лице које има завршене основне академске студије, као први степен студија;
- унети одредбу којом ће се прописати да акт о мрежи средњих школа које имају седиште на територији АП Војводине доноси надлежни покрајински орган ;
- уредити и прецизирати члан којим се уређује питање својине над средствима установе;
- јасније дефинисати прописани услов за заснивање радног односа који се односи на обавезу лица да зна српски језик и језик на којем остварује образовно-васпитни рад;
- као стручног сарадника у предшколској установи предвидети и социјалног радника;
- брисати одредбу која прописује да министар и министри надлежни за послове здравља и социјалне политике споразумно прописују степен и врсту образовања сарадника у предшколској установи у делу у којем се наводи да се то односи на лица која не обављају васпитно-образовни рад;
- у одредбама које се односе на забрану насиља и злостављања треба као услов додати да је учињено са намером;
- брисати одредбу којом је прописано да стручни сарадник прва три месеца приправничког стажа ради под непосредним надзором одговарајућег стручног сарадника који има лиценцу и кога му одређује ментор;
- прописати да се наставници верске наставе могу запослити и на неодређено време и изменити све одговарајуће одредбе које произилазе из таквог статуса запосленог наставника верске наставе;
- додати одредбе којима се прописује да листу наставника верске наставе, на предлог традиционалних цркава и верских заједница, утврђује министар, те да се то лице сматра се да је оспособљено за извођење верске наставе, као и да лице које се избрише са листе наставника верске наставе од стране министра, а на предлог традиционалних цркава и верских заједница, остварује право стављањем на листу запослених за чијим је радом у потпуности престала потреба и остварује право на преузимање на радно место за које испуњава услове у складу са општим актом послодавца;
- прописати као услов за заснивање радног односа наставника верске наставе у установи да је установа дужна да прибави доказ да се наставник верске наставе налази на Листи коју су предложиле традиционалне цркве и верске заједнице, тако што је добија од министарства просвете преко школских управа;

- прописати да директор предшколске установе не мора бити искључиво лице са искуством у образовном и васпитном раду, већ је пожељно да предшколском установом руководи дипломирани/струковни менаџер (менаџер, економиста...- професионални менаџер“);

- унети одредбу да у прешколској установи децом од 6 месеци до 3 године раде и медицинске сестре васпитачи;

- брисати став у којем је прописано да директор приликом пријема лица у радни однос прибавља мишљења одговарајућих стручних тела у установи;

- из описа послова секретара брисати да обавља послове јавних набавки;

- додати да је савет родитеља надлежан и да разматра извештај о остваривању развојног плана и годишњег плана школе;

- брисати цео члан којим се таксативно наводе послови секретара;

- смањити рок од две године у којем је приправник у обавези да стекне образовање из психолошких, педагошних и методичких дисциплина;

- прописати могућност да наставник стекне одговарајуће образовање из психолошких, педагошних и методичких дисциплина и пре запошљавања;

- уношење одредбе којом би било прописано да високошколска установа у оквиру акредитованог студијског програма или као програм образовања током читавог живота, у складу са прописима којима се уређује високо образовање, остварује образовање из психолошких, педагошних и методичких дисциплина, те да овај програм образовања током читавог живота остварују само оне високошколске установе које имају акредитоване студијске програме за образовање наставника;

- у делу који се односи на мрежу установа уместо прибављања „мишљења“ националних савета националних мањина прописати прибављање „сагласности“;

- код избора органа управљања уместо прибављања „мишљења“ националних савета националних мањина унети „на предлог“;

- у делу који се односи на избор директора прописати да се уколико национални савет националне мањине да негативно мишљење, поништава конкурс за избор директора и расписује се нови у року од 30 дана;

- прописати да се у установи у којој се изводи наставни рад и на језику националне мањине, помоћник директора именује из реда наставника, васпитача и сарадника који изводе наставу на језику националне мањине;

- као услов за пријем у радни однос прописати да се у установи у којој се образовно-васпитни рад одвија на језику националне мањине, кандидат треба да приложи доказ о положеном испиту из познавања језика најмање на нивоу Ц1 Заједничког европског оквира, а исто прописати и као обавезно образовање наставника, васпитача и стручног сарадника;

- прописати да министарство решењем одређује број саветника-спољних сарадника неопходних за пружање помоћи, на предлог националног савета националне мањине за наставу на језику националне мањине;

- у наслову поглавља XII - Финансирање делатности установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе додати и речи «национални савет националне мањине»;

- прописати могућност да јединица локалне самоуправе може основати дечији центар, као установу која би се бавила васпитно образовном делатношћу ван редовног предшколског и основног образовања, у циљу осмишљавања слободног времена и рада са децом у секцијама (ликовна, музичка, рачунарство, страни језици, спорт, балет, глума.....);

- код одредаба којима је уређен индивидуални образовни програм (ИОП) прописати за ученика са изузетним способностима - ИОПЗ,+ могућност убрзаног темпа напредовања за такве ученике кроз школски програм;

- да се мировање радног односа директору не ограничава на два мандата, већ да му радни однос мирује за време периода за који је постављен на радном месту са кога је постављен;

- прописати да Влада утврђује критеријуме на основу којих доноси акт о мрежи јавних школа за основно и средње образовање деце и ученика са сметњама у развоју;

- прописати да школа за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом може, поред сарадника за израду дидактичких средстава и помагала за децу са сензомоторичким сметњама. да има и сарадника за њихово коришћење;

- да се осам година радног стажа као услов за директора установе, смањи на пет година;

- да се пропише могућност да у школски одбор стручне школе са дуалним образовањем може бити изабран и представник предузећа, односно компанија или послодаваца;

- у одредби којом је прописано да директор сазива и руководи седницама васпитно-образовног, наставничког, односно педагошког већа, брисати да нема право одлучивања;

- брисати одредбу којим је прописано да Министар разрешава директора установе, ако је утврђено да је намерно или крајњом непажњом учинио пропуст приликом доношења одлуке у дисциплинском поступку, која је правноснажном судском пресудом поништена као незаконита и ако је установа обавезана на накнаду штете;

- у делу којим је уређена забрана дискриминације прописати да је, уколико Повереник за заштиту равноправности напише опомену министарству просвете због дискриминације, министар дужан да је отклони или да поднесе оставку;

- прописати да лице које је прекршило забрану насиља, злостављања или занемаривања не може бити директор установе, као ни лице које је члан политичке партије;

- брисати одредбу којом је прописано да изузетно, образовно-васпитном раду може да присуствује лични пратилац детета, односно ученика, а ради пружања помоћи детету, односно ученику са сметњама у развоју и инвалидитетом, у складу са законом;

- прописати да је посао стручног сарадника да поред развоја инклузивности установе, развија и интеркултуралност установе;

- унети одредбу којом би се прописала забрана физичког кажњавања;

- унети одредбу којом би се прописала забрана верског организовања и деловања у установи;

- прописати да установе у којима се настава одвија на матерњем језику националне мањине, у сарадњи са националним саветом те мањине, могу међусобно да се повезују у заједнице установа ради остваривања сарадње у области организације, планирања, програмирања, као и других питања од значаја за унапређивање образовно-васпитног рада и обављања делатности, да национални савет националне мањине може да повезује васпитаче, наставнике, стручне сараднике, директоре и друге запослене у стручна друштва или активе истих, као и да се стручна друштва, активи васпитача, наставника и других запослених баве унапређивањем образовно-васпитног рада и могу да имају представнике у комисијама и тимовима које се баве образовањем и васпитањем;

- прописати да уколико у установи у којој се настава изводи у свим одељењима или у већини одељења на језику националне мањине директор не познаје језик на коме се изводи настава, неопходно је да помоћник директора познаје језик националне мањине;

- прописати да у школама у којима се настава одвија на језику националне мањине, заједничка стручна служба мора да има логопеда, дефектолога и социјалног радника који познају језик те националне мањине на нивоу Ц1 европских стандарда о познавању језика;

- прописати да у установама и школама у којима се настава одвија на језику националне мањине, стручне послове које обављају стручни сарадници: педагог, психолог, дефектолог, библиотекар, логопед, андролог, социјални радник, морају познавати језик те националне мањине нивоу Ц1 европских стандарда о познавању језика;

- у делу којим је прописано образовање наставника прописати и да послове васпитача у предшколској установи и наставника разредне наставе, може да обавља лице које је стекло одговарајуће образовање на језику на коме се остварује тај рад или је положило испит из језика са методиком, по програму одговарајуће високошколске установе, а најмање на нивоу Ц1 европских стандарда о познавању језика, а послове наставника и стручног сарадника, може да обавља лице које је стекло средње, више или високо образовање на језику на коме се остварује образовно-васпитни рад или је положило испит из тог језика по програму одговарајуће високошколске установе, а најмање на нивоу Ц1 европских стандарда о познавању језика;

- утврдити период на који се може бирати привремени орган управљања;

- унети одредбу којом би било прописано да стручне послове на унапређивању васпитно-образовног рада у предшколској установи за васпитање и образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом обављају стручни сарадници предшколске установе и дефектолог;

- прописати да наставу и друге облике образовно-васпитног рада у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом поред дефектолога, може да остварује и наставник који има одговарајућу стручну спрему за предмет и који је оспособљен за рад са ученицима са сметњама у развоју, а да програм оспособљавања прописује министар;

- одредби којом је прописано да је установа дужна да актом уреди правила понашања и међусобне односе деце, ученика, родитеља, односно других законских

заступника и запослених у установи, додати да је неопходно да обави консултације са свим актерима просветним радницима, родитељима и децом;

- брисати клубове родитеља и наставника из одговарајућих одредаба;

- унети нови члан којима би био прописано оснивање клубова родитеља и наставника, послове и делокруг њиховог рада;

- додати да се повезивање установа и ученичке задруге оснивају, поред наведеног, и у циљу постизања пуног развоја људских потенцијала и осећања достојанства и самовредности, као и јачања поштовања људских права, основних слобода и људске разноврсности;

- унети да се приликом доношења акта о мрежи школа води рачуна о несегрегисаном школском окружењу у циљу јачања права детета и подстицања улоге ученика у постизању пуног развоја људских потенцијала и осећања достојанства и самовредности, као и јачања поштовања људских права, основних слобода и људске разноврсности и прописати да затварање установе не сме довести до сегрегације;

- усклађивање норми којима се забрањује дискриминација са законом којим је уређена материја којом се уређује забрана дискриминације;

- прописати субјекте којима се може пружити интерна заштита од дискриминације;

- прописати да сви запослени имају позитивну обавезу да раде на сузбијању свих облика дискриминације и насиља, и стварању окружења погодног за постизање пуног развоја људских потенцијала и осећања достојанства и самовредности, као и јачања поштовања људских права, основних слобода и људске разноврсности;

- прописати кривична дела за која правноснажна осуда повлачи губитак лиценце;

- тим за инклузивно образовање изменити у тим за инклузивно образовање и за превенцију осипања;

- прописати да установа својим општим актом може прописати ближе услове за избор директора као и доказе које треба да цени;

- појаснити ставове који се односе на наставнике, васпитаче и стручне сараднике за које се сматра да имају стечено образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина;

- додати одредбе којима би се прописало да: директору установе који по окончању мандата нема радно место у својој установи, у школској управи из које долази, додељује му се прво слободно радно место његових квалификација и да се директору који је изабран пре доношења новог Закона и ступања на снагу истог, следећи наредни мандат третира као први; да је директор дужан да положи испит за директора у року од две године од доношења Програма обуке и Правилника о лиценци за директоре установа образовања и васпитања, уместо од од ступања на дужност;

- да се унесе одредба којом би се прописало да вршиоца дужности директора именује школски одбор, до избора директора у року од осам дана од дана наступања разлога за постављење;

- прописати да једино орган управљања може да предложи разрешење члана органа управљања који онемгоућава рад органа управљања неоправданим одсуствањима или несавесним радом;

- прописати које разлоге за разрешење члана органа управљања утврђује просветни инспектор;

- прописати да педагошки асистент пружа помоћ и подршку и детету и ученику на основу мишљења ИРК;

- изменити састав органа управљања, тако да га чине 4 представника запослених, 3 представника локалне самоуправе и 2 родитеља, односно других законских заступника;

- у делу који се односи на одговорност директора прописати да је он материјално одговоран за штету коју намерно или крајњом непажњом нанесе установи, у складу са законом;

- предлог да се у школски одбор средње стручне школе и у дуалном образовању укључе представници ученика и родитеља у рад школског одбора;

- прописати да стручне послове у школи за ученике обдарене за математику обављају психолог, библиотекар и информатичар;

- прописати обавезу обнављања лиценце на сваких 10 година;

- прописати да се лиценца одузима и запосленима који се у медијима понашају мимо дефинисаног кодекса понашања, неморалним понашањем штети угледу установе и сл.;

- унети опис послова свих запослених у установи;

- као разлог за одузимање лиценце изузети случај када лице одбије вршење спољашњег вредновања рада или стручно-педагошког надзора;

- прецизирати одредбе којима се прописује финансирање припремног предшколског програма за децу са сметњама у развоју, децу на кућном и болничком лечењу;

- прописати да радни однос на одређено време може да прерасте у радни однос на неодређено време;

- прописати плаћање одржавања „хонорарних“ часова које наставник одржи преко пуне норме, за наставнике српског језика и математике преко 18 часова који чине у пуну норму;

- признати положен стручни испит у области образовања лицима који су исти положили по прописима Црне Горе, као положен испит за лиценцу;

- прописати пробни рад и за ненаставно особље;

- прописати да установа може средства која је стекла учешћем јединице локалне самоуправе, донатора, спонзора или од проширене делатности, као и добровољним учешћем родитеља, да поред прописаног, распореди и наставницима, стручним сарадницима и стручној служби која обавља финансијско-рачуноводствене, административне, правне, помоћно-техничке послове, као и за награде менторима чији ученици су освојили награде на такмичењима;

- брисати могућност заснивања радног односа на основу преузимања запосленог са листе запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба (у преузимање са листе);

- прописати да радна подгрупа коју при свакој школској управи министар образује ради утврђивања постојање услова и давања сагласности за расписивање конкурса, утврђује постојање услова и даје сагласност за узајамно преузимање.;

- прописати да је установа је у обавези да Министарству достави податке о потреби за ангажовањем свих запослених, одлуку о расписивању конкурса, као и одлуку о преузимању запослених са листе, а не само наставника, васпитача и стручних сарадника;

- прописати да Конкурсна комисија која се формира након расписитања конкурса за пријем у радни однос у установи, врши избор кандидата за пријем у радни однос, уместо предложеног решења да то врши директор;

- да се АП Војводини повере послови давање сагласности за организовање издвојеног одељења у школама, промену седишта и назива установе, уколико се налазе на територији покрајине;

- да се АП Војводини повере послови избора директора установа на територији покрајине;

- да се уреди поступање, надлежност, обавезност и форма аката које доносе. радне групе и радне подгрупе које се формирају код преузимања запослених и заснивања радног односа;

- прецизирати на шта тачно надлежни орган јединице локалне самоуправе даје мишљење у поступку избора педагошког асистента, односно андрагошког асистента;

- прописати покретање дисциплинског поступка и у случају лакших повреда радне обавезе;

- прописати да уколико запослени који се налази на листи за преузимање без оправданих разлога одбије понуђено преузимање у тој школској години се скида са листе за одбијени проценат преузимања, а уколико две године за редом одбије понуђено преузимање без оправданих разлога, више не може бити на листи за одбијени проценат преузимања;

- органу покрајине надлежном за послове образовања, односно Педагошком заводу Војводине поверити послове одобравања уџбеника, приручника и наставног материјала на језику и писму националне мањине чији национални савет националне мањине има седиште на територији покрајине;

- прописати да наставник српског језика, изузетно, може да има 17 часова обавезне наставе, с тим да се непосредни рад до 24 часа допуњује другим активностима (допунски, додатни, индивидуални, припремни рад и други облици рада) у складу са наставним планом;

- прописати да је у оквиру пуног радног времена у току радне недеље, норма непосредног рада наставника 24 школска часа (у даљем тексту: час) непосредног рада са ученицима: од чега 20 часова наставе обавезних предмета и активности, изборних програма и активности, с тим да се непосредни рад до 24 часа допуњује другим активностима (допунски, додатни, индивидуални, припремни рад и други облици рада) у складу са наставним планом;

- прописати да се у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују средства за превоз деце и њихових пратилаца са ограничавањем на удаљеност од 2 км, и ученика основне школе без ограничавања на удаљеност од 4 км, а додати у наставку речи „у случају да је организован редован аутобуски превоз до школе“; превоз деце и пратилаца у припремном предшколском програму без обзира на удаљеност у случају да

је организован редован аутобуски превоз до школе и превоз ученика основне школе без обзира на удаљеност у случају да је организован редован аутобуски превоз до школе;

- дати овлашћење радној групи, односно радној подгрупи да може да одлучи да се запослени који је остао нераспоређен или има статус запосленог са непуним радним временом, односно запослени који није на листи а нема других одговарајућих кадрова, упуте ради преузимања у другу установу, а да су директори установа дужни да закључе споразум о преузимању уз сагласност запосленог;

- прописати могућност пружања са листе и стављања на листу, лица која су засновала радни однос са непуним радним временом;

- брисати могућност да дисциплински поступак може да се покрене у случају повреде радне дисциплине;

- у делу у којем је прописано да се у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују средства за остваривање делатности предшколског васпитања и образовања (полудневни и целодневни боравак, исхрана, нега и превентивна заштита деце предшколског узраста) у висини 80 одсто од економске цене по детету, након овог текста додати реч «просечно»

- у делу којим је уређено финансирање превоза од стране јединице локалне самоуправе, усагласити удаљеност места становања од школе када су у питању трошкови превоза запослених и ученика;

- предлог да јединица локалне самоуправе обезбеђује средства и за подршку посебно талентованим ученицима у виду бесповратне новчане помоћи у складу са актом који доноси јединица локалне самоуправе;

- прописати да лице које закључи уговор о извођењу наставе или за полагање испита, за највише 30 одсто од пуног радног времена, учествује у раду стручних органа школе без права одлучивања, осим у раду одељењског већа;

- прописати да наставник, васпитач и стручни сарадник има право на пет слободних радних дана ради стручног усавршавања, а да распоред одсуства наставника, васпитача и стручног сарадника ради стручног усавршавања планира педагошки колегијум;

- брисати формирање конкурсне комисије у случају расписивања конкурса за пријем лица у радни однос;

- прецизирати ко врши избор кандидата који улазе у ужи избор;

- прецизирати одредбу која се односи на заснивање радног односа на одређено време до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс, а најкасније до 31. августа текуће школске године;

- да се размотре и усагласе одредбе којима се прописује ангажовање наставника у допунској настави у иностранству, а којим је прописано да Министарство расписује конкурс сваке четврте године, а да се наставник ангажује само на годину дана., имајући у виду да годину дана је изузетно кратак период, јер толико траје само адаптација наставника и евентуално породице која је кренула са њим;

- прописати да је јединица локалне самоуправе, уместо школе, у обавези да најкасније у року од шест месеци од дана увођења дуалног образовања, формира нови школски одбор у складу са овим законом;

- прописати да се у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују се средства за превоз ученика средњих школа уколико постоје средства у буџету јединице локалне самоуправе;

- прописати да се у буџету Републике Србије обезбеђују се средства за рад школа од посебног интереса за национални савет националне мањине, које одреди национални савет националне мањине;

- прописати да васпитно-образовно особље одлази у пензију са 35 година стажа осигурања, односно 60 година живота и најмање 15 година стажа осигурања;

- прописати ко је у установи надлежан да води евиденцију и прописати норму за обављање тог посла;

- прописати критеријуме на основу којих се врши избор кандидата за пријем у радни однос;

- прецизирати термин функционални статус деце, ученика, одраслих и родитеља, односно других законских заступника који се уноси у евиденције у школи;

- брисати одредбе којима је прописана новчана казна за прекршај родитеља, односно другог законског заступника за повреду прописаних обавеза, а да се уместо тога унесу одредбе којима се прописују мере превенције и интервенције усмерене ка развоју капацитета породице и повећања обухвата деце образовањем;

- прописати да се без конкурса заснива ради однос на одређено време до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс, а најкасније до 31. августа текуће школске године;

- прецизно навести кривична дела за која правноснажна пресуда повлачи губитак лиценце;

- прописати да се у буџету Републике Србије обезбеђују средства за наменски трансфер (грант) установама за подизање квалитета образовања и васпитања и унапређивње инклузивног образовања, а да ближе услове и критеријуме за одобравање ове помоћи установама, прописује министар;

- у делу у којем је прописано да се у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују средства за остваривање делатности предшколског васпитања и образовања (полудневни и целодневни боравак, исхрана, нега и превентивна заштита деце предшколског узраста), уместо висине од 80 одсто од економске цене по детету, прописати висину од најмање 80 одсто од економске цене по детету и додати одредбу којом се прописује да јединица локалне самоуправе може у потпуности да ослободи плаћања децу из породица у изразито тешком материјалном положају, а да се начин утврђивања економске цене уређује се уредбом;

- унети одредбе којима ће бити предвиђен и уређен начин пружања и финансирања мера додатне подршке ученицима у образовању;

- прописати да се у буџету Републике Србије обезбеђују средства и за стручно усавршавање запослених и јубиларне награде и помоћ запосленима у основној и средњој школи;

- брисати одредбе којима је прописано да се у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују се средства за стручно усавршавање запослених и јубиларне награде и помоћ запосленима у основној и средњој школи;

- прописати да се у евиденцију о запосленима које води установа уносе и подаци о запосленима би требало да укључи и број ЕСПБ наставничког образовања и установу на којима је стечен;

- прописати да се у буџету Републике Србије обезбеђују средства и за плате, накнаде и додатке запослених у предшколским установама, доприносе за обавезно социјално осигурање и отпремнине;

- утврдити надлежност министра да подзаконским актом прецизира одредбе које се односе на норму наставника, васпитача и стручног сарадника;

- изменити постојеће одредбе које се односе на поступак који претходи избору кандидата за пријем у радни однос новим одредбама којима ће бити прописано следеће:

«Комисија за избор кандидата року од осам дана од дана истека рока за пријаву, сачињава листу пријављених кандидата у којој утврђује који кандидати испуњавају услове и предлаже директору школе ужи избор кандидата који испуњавају услове из члана 139 овог закона, а директор школе их упућују на психолошку процену способности за рад са децом и ученицима коју врши надлежна служба за послове запошљавања применом стандардизованих поступака.

У року од три дана од дана пријема резултата психолошке процене способности за рад са децом и ученицима конкурсна комисија доставља директору извештај надлежне службе за послове запошљавања а директор школе позива кандидате на разговор у року од 5 дана од дана пријема извештаја.»;

- изменити одредбе којима је прописано заснивање радног односа на одређено време без расписивања конкурса, тако што би се додало да се на овај начин радни однос може засновати и лице које се ангажује до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс, а најкасније до 31. августа текуће школске године, као и до избора кандидата – када се на конкурс не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове, а најкасније до 31. августа текуће школске године;

- прописати да запослени који је у установи у радном односу на неодређено време, а остао је нераспоређен или има статус запосленог са непуним радним временом, стављањем на листу запослених са које се врши преузимање, остварује право на преузимање са листе, у оквиру управног округа у коме радник има место пребивалишта;

- брисати да се у регистар деце, ученика и одраслих уноси и њихова национална припадност;

- прописати да се са саветником-спољним сарадником закључује уговор о допунском раду, након добијене сагласности директора установе у којој је саветник у радном односу;

- прописати да се у буџету Републике Србије обезбеђују средства и за наменске трансфере јединицама локалне самоуправе које припадају IV групи развијености за остваривање додатне подршке детету и ученику у складу са мишљењем Интерресорне комисије, у складу са законом којим се уређује финансирање јединица локалне самоуправе и унети да Влада утврђује висину тих наменских трансфера, критеријуме за њихову расподелу по појединим јединицама локалне самоуправе, критеријуме за учешће локалне самоуправе и динамику преноса средстава;

- додати да се у складу са посебним законом (законом којим се прописује финансирање локалне самоуправе) у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују средства за стваривање додатне подршке детету и ученику у складу са мишљењем Интерресорна комисије, осим оних за које се средства обезбеђују у буџету Републике Србије;

- прописати да установе од посебног националног интереса могу изузетно, уз сагласност Министарства, да врше пријем нових запослених путем конкурса, а без преузимања са листе;

- прописати да се у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују средства за превоз ученика на републичка и међународна такмичења, средства за смештај и котизацију ученика и евентуално њихових наставника/пратилаца, и прописати орган који ће утврдити ближе услове за остваривање овог права;

- прописати казнене одредбе за локалне самоуправе које не поштују и не примењују одредбе Закона о основама система образовања и васпитања и подзаконских аката који су на основу њега донети;

- прописати да се средства за финансирање делатности установа обезбеђују се у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе у складу са критеријумима и стандардима финансирања установе које прописује министар;

- прописати да је установа у обавези да Министарству достави податке о потреби за ангажовањем запослених, одлуку о расписивању конкурса, као и одлуку о преузимању запослених са листе ради објављивања на званичној интернет страници Министарств, као и председницима општинских организација.

III

Министарство је размотрило све начелне и појединачне примедбе, предлоге и сугестије изнете у јавној расправи.

Све примедбе, предлози и сугестије којима се унапређује предложени текст Нацрта закона и који су у складу са концептом – **квалитетно образовање и васпитање једнако доступно свима**, уграђени су у текст Нацрта закона.